RUSKI INWALID

№ 35.

PIĄTEK. 13 Lutego 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Daniia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 13 *Lutego.*

W przeszłą Niedzielę 8go. b. m. w pałacu zimowey rezydencyi mieli szczęście bydź przedstawieni N. Cesarzowi przybyli tu deputowani hordy średniey kirgiskiey od Sułtana *Choday Mendi* i *Dossana-Chan-Babina.* Między niemi był i syn pomienionego Sułtana *Bek-Choday Menda,* tudzież Bey honorowy *Jarhin* i starszyny: *Czargay-Żarliganow*; *Karmysz Bakli Bayas* i *Dzanday-Taktamyszew.* Miedzy deputowanemi od *Dossana-Chan-Babina* iest także syn iego *Kłycz-Dossan*, Sułtan *Jrmek-Dossan*; Sułtan *Nurauła-Mussaraiin* i starszyny: *Czegir-Babakow* i *Tulebarda-Kazbaied.*

z Woroneża 24 *Stycznia.*

W Guberni tuteyszey w mieście Starobielsku doświadczono nadzwyczaynych zmian powietrza: ostatnich dni Grudnia zeszłego nastąpiła taka odliga, iż rzeka *Aydar* uwolniła się od lodów i wybrzeżyła; nagle potem nastąpiły mrozy i we trzy dni do 30 doszły stopni, czego w stronach naszych nikt niepamięta przykładu.

z Jrkucka, 1 *Stycznia.*

Rzeka Angara przerzynaiąca Jrkuck zamarzła w nocy między 20 i 21 b. m. Tak wczesne iey pokrycie się lodem, pochodzi z nadzwyczaynie rannych w tym roku mrozów, które coraz się powiększaiąc ku końcowi Grudnia iuż do 30 i więcey dochodziły stopni, a na mieyscach otwartych ledwie nieprzechodziły 40. Mieszkańcy tuteysi zapewniaią że oddawna niedoświadczano tu tak tęgiey zimy. (W roku 1817 w Jrkucku także mrozy dochodziły do 40 stopni.) Morze Baykal odległe od Jrkucka po trakcie ku wyższemu Udinskowi o 60 wiorst, zamarzło także 20 b. m. — Przy tak wielkiem zimnie spadło bardzo wiele śniegu i starzy ludzie stąd wrożą piękny uro-

dzay zboża, a stałość pogodnych i mrożnych dni zimowych, zapowiada gorące i także pogodne lato.

Królestwo Polskie.

z Warszawy, 12 Lutego.

W przeszłą środę stolica tuteysza obchodziła rocznicę urodzin W. Xięcia *Michała Pawłowicza* przez nabożeństwo w metropotalitalnym kościele, i oświecenie domów.

— Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Jmć po uwolnieniu JW. Senatora Woiewody Wybickiego na własne iego żądanie od urzędu Prezesa Sądu Naywyższey Instancyi, raczył nayłaskawiey mianować Prezesem tego Sądu JW. Senatora Woiewodę Badeniego.

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney dnia 21 Stycznia 1820.
w Warszawie 2 Lutego

Za naywyższym rozkazem

Postępuie na wyższy stopień.

w Piechocie W pułku 8mym liniowym, Podporucznik Sylwester Kostecki, na Porucznika, rachuiąc od dnia $\frac{13}{25}$ Stycznia r. b.

Otrzymuią żądane dymissye.
Dla interessów familiynych.

W pułku 1ym liniowym, Porucznik Kazimierz Breza, w stopniu Kapitana. — W pułku 1ym strzelców pieszych Kapitan Michał Izdebski, z pozwoleniem noszenia munduru.

w Korpusie Artylleryi i Inżynierów.

W kompanii 1ey pozycyyney pieszey, Podporucznik Michał Grabowski, w stopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

II.

w Kwaterze Główney dnia 24 Stycznia 1820.
w Warszawie 5 Lutego

Za Naywyższym Rozkazem stosownie do Decyzyy NAYJAŚNIEYSZEGO CESARZA i KRÓLA.

Przeznaczeni zostaią.

Na Kommendanta twierdzy Zamościa Jenerał Brgdy Wasilewski.

Na Kommendanta twierdzy Modlina, tymczasowy Kommendant teyże twierdzy, Pułkownik Hilary Krasiński.

Otrzymuie żądaną dymissyą
dla interessów familiynych

w Piechocie. W pułku 2gim liniowym, Podporucznik Julian Zaleski.

(podpisy iak wyżey.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia, 7 Lutego.

W pismach z Stambułu wyczytuiemy, że Sułtan utracił drugiego syna swoiego *Solimana*, który urodził mu się w roku 1817.

Baszowie wysłani celem uśmierzenia buntu w Alepo niedokonali iescze iak widać tego poruczenia, niema albowiem stamtąd żadney ani urzędowey ani przywatney wiadomości więcey iak od miesiąca. Sprawy okolic bagdadskich są nieprzyiemne dla porty: liczne kupy Kurdow rosproszyły się po całey tey prowincii i przerwały wszelkie stosunki między rządem tamecznym i innemi prowinciiami do Porty należącemi.— Powiększey części doniesienia z Turcii azyiatyckiey są niepomyślne. Dwóch Baszów musiało umknąć, a buntownicy zawładali kilku miastami. Woyska zgromadzaią się w iedno, celem usmierzenia tego nieładu. Niektórzy rozumieią że Persyia należy do podniecania tego buntu.

— Xięztwo Jchmość *Saxen-Kobourg* przybyli tu niedawno.

Piętnasta sessyia Ministrów dworów niemieckich odbyła się w dniu 1, b. m.

Od brzegów Menu, 6 Lutego.

Były Minister Saxen Koburgski Teodor *Kretschman*, znaiowy z pięknych pism swoich i zasług w oyczyznie, umarł w Kassel 15 Stycznia w 58 roku życia swoiego. Zostawił po sobie żonę z dziesięciorgiem dzieci.

Otrzymuiemy smutne doniesienia od Renu niższego, są to zawsze szczegóły o klęskach sprawionych powodzią. Strata przyczyniona przez zerwanie tam i grobli do kilku milionów dochodzi. Domy powiększey części w wioskach nadbrzeżnych są zruynowane zupełnie, lub przynaymniey tak, iż w nich mieszkać niepodobno.

— Ostatnie poczty z Hiszpanii żadnych pism nieprzyniosły i wszelkie stosunki z tem Królestwem zupełnie są przecięte.

Francija.

z Paryża, 5 Lutego.

W Monitorze tuteyszym czytamy] artykuł następuiący:

»Otrzymaliśmy listy z Kadyxu pod dniem 4, 7 i 11 z. m. a z Madrytu pod 20. —

»W iednym z pierwszych z dnia 11 wyczytuiemy że Jenerał *Michelena* dowodzący batalionem Guadalupskim i Katalońskim dążył do Ulso celem połączenia się z Jenerałem *Cruce*. Ten zaś ostatni, dowodca dywizyi z 10,000 żołnierza złożoney, zatrzymał się w Carmona gdzie oczekiwano także Jenerała *Freyre* z dwoma szwadronami karabinierów.

»Do Kadyxu przybyło 900 żołnierza i połączyło się z regimentami morskiemi. Batalion pułku Walanceyskiego składaiący osadę Eiamontską, miał także wyruszyć do Kadyx. — Woyska lądowe pobieraią po dwa reale co dzień na każdego żołnierza, a pułki morskie wzięły gażę za dwa miesiące z góry. Powszechnie wszystkie te woyska wierne są i przywiązane ku Monarsze. — Za pierwszem doniesieniem o buncie, wszelka broń i żywność przygotowana dla wyprawy do Ameryki i znayduiąca się iuż na statkach przewozowych, przewiezione niezwłócznie zostały na okręty woienne.

»Buntownicy mianowali dowodcą swoim pułkownika *Quirogo*, niegdyś dowodcę pułku katańskiego. Za iego to rozkazem minister marynarki Pan *Cisneros* był schwytany w St. Fernando. (Powiadaią że poźniey znalazł srodek umknienia z tey niewoli i dostania się na statki przeznaczone do wyprawy, gdzie zniewolił wszystkich maytków do zaprzysiężenia wierności Królowi.)

»Bryg ieden woienny angielski od 6go stycznia krąży koło St Petri.

»Twierdza Corta Dura ktorey buntownicy dążący do Kadyx zdobyć niemogli, iest bespieczną od wszelkiey napaści.

»Gubernator Kadyxki wydał odezwę do woyska zbuntowanego, przez którą stara się ie zniewolić do posłuszeństwa Królowi i iego imieniem przyrzeka im przebaczenie. Ta odezwa i środki czynne które Rząd przedsięwziął tyle, dokazały, iż po bitwie z powstańcami pod *Corta Dura* dhugiey niebyło utarczki. Miasto Kadyx zupełnie iest spokoyne.

»W listach z Madrytu od 20 z. m. wyczytuiemy, iż rząd wysyła wszystkie woyska będące w pogotowiu na wyspę Leon, gdzie był początek i same siedlisko rokoszu.

»Jenerał *O'Donel* (Hrabia *Abisbal*) który dotąd stał obozem przy *St Roche* przybył teraz do *Alcalla los Garilles* z dwoma pułkami.

»Jenerał *O'Laurore* był 13 z. m. w Ronda, a 15go miał zamiar udania się do Antigara główney kwatery woysk Królewskich. — Jenerał *Freyre* 8 Stycznia był w Sewilli z 3000 żołnierza i czekał iescze na 4000 milicyi.

»Pisma z dnia 13 zwiastuią, że port Santa Maria zaięty iest przez woyska Królewskie.

»List ieden z Madrytu kończy się następuiącemi wyrazami: »Mieszkańcy Kadyxu nie należeli bynaymniey do rokoszu. Siła morska »Królewska niezachwiana była w wierności »ku Monarsze swoiemu.«

»Według innych doniesień z Madrytu powstańcy mieli zawładać o północy między 12 i 13 Stycznia arsenałem wyspy Leona, którego dotąd niemieli iescze w ręku swoim, i zabrać w niewolę 200 żołnierzy Królewskich broniących tey zbroiowni.

»Szkoła Artyllerzyska w Kadyxie składaiąca się przeszło z tysiąca uczniów, naypierwiey przeszła na stronę rokoszanów.«

Wszelkie stosunki nasze handlowe z Hiszpaniią od kilku dni zupełnie są przecięte.

Od nieiakiego czasu doswiadczamy tu niestałey pogody: po większey części słoty i wiatry naprzykrzaią się mocno i dla tey przyczyny wiele iest chorych w Paryżu.

Angliia.

z Londynu, 1 Lutego.

Zeszły Król nasz przed zgonem swoim powracał czasami do przytomności umysłu i z ukontentowaniem przypominał dawne czasy. Wielkie osłabienie żołądka i zupełna utrata apetytu, były naypierwszemi oznakami zbliżaiącey się smierci. Od nieiakiego iuż czasu utracił był wzrok i słuch; lecz zawsze sam ubierał się i nikomu niepozwalał nadto do siebie przybliżać się. Z tey to przyczyny wielka mu wyrosła broda, nikt bowiem niemógł iey ogolić. W czasie obiadu miewał zawsze przy sobie iednego z lekarzy dworu, a dopokąd iescze miał słuch, lubił przegrywać muzykę *Haendla*.

Czucie dostoyności Królewskiey nigdy go nieopuszczało.

— W iednem pismie z gibraltaru pod dniem 16 stycznia między innem czytamy co następuie: »Wszelkie tu związki z Kadyxem są

przecięte i od rogo z. m. niemamy żadnego stamtąd doniesienia.«

Dnia wczorayszego o godzinie 2giey z południa było pierwsze zgromadzenie osob znakomitych na dworze nowego Króla *Jerzego IV* w Charletonhouse. Wszyscy znayduiący się w Anglii Xiążęta krwi Królewskiey, Ministrowie, pierwsi urzędnicy państwa, członki rady sekretney, obu Parlamentów, Lord Maior Londynu, wszyscy Aldermani i znakomitsza szlachta znaydowali się na tém równie licznem iak swietném zebraniu. Kiedy Jego Królewska Mość uroczyście obiawił siebie następcą s. p. Króla oyca swoiego, wszyscy obecni zaprzysięgli mu wierność. Przy wykonaniu przysięgi znaydował się Vice Hrabia *Chetwind*, a po tem i sam ią wykonał; przy czem Pan *Boller* zaymował mieysce iego. Następnie Król JMść potwierdził członkami rady sekretney wszystkie te osoby, które były tą dostoynością zaszczycone przy zeszłym Królu.

Wczora także o pierwszey z południa *Jerzy IV* ogłoszony był uroczyście Krolem Wielko-Brytańskim na trzech głównych placach Londynu. Ten obrzęd z przyzwoitą dokonał się okazałością. Lord Maior towarzyszył tey całey processyi w swoim paradnym poiezdzie, a inni urzędnicy cywilni znaydowali się także w poiazdach lub konno. Pierwsze obwołanie nastąpiło w *Charincros*; Orszak potem udał się do Tempelbar, gdzie zamknięte były bramy, dopoką Lord Maior niedokonał zwyczaynych w podobnem zdarzeniu obrzędów. Nastempnie udano się do giełdy kupieckiey i tam przy odgłosach trąb i waltorni po trzeci i ostatni kroć obwołano Krolem *Jerzego IV*. Natłok ludu był niezmierny i pospólstwo według zwyczaiu swoiego wychodziło z granic przystoynosci, Aldermana *Etkins* spotkało łaianiem; a drugiego którego lubi, przyięło uprzeymie, wyprzęgło koni z poiazdu i ten na sobie ciągnęło!

DANIIA.

z Koppenhagi, 8 *Lutego*.

Góra lodowa nadzwyczayney wielkości pokrywaiąca prawie cały Zund, sprawiła znaczne spustoszenie w warowniach helsingerskich i most tameczny na statkach zarzuciła ułamkami lodu tak dalece, iż nietylko teraz przeyścia przezeń niema, lecz gdyby nawet i ciągłe było ciepło, lod ten do maia stopnieć niemoże.

ROZMAITOŚCI.

Czytamy w gazecie bombayskiey że młoda iedna Jndyianka w okolicach Chandernagory dobrowolnie spaliła się na stosie, przeznaczonym na spalenie zwłok iey narzeczonego. Szczegoły tego poświęcenia się niegdyś w stronach tamecznych zwyczaynego i religią upoważnionego są następuiące: Pomieniona młoda dziewczyna, będąc zaręczoną młodzieńcowi synowi obywatela tegoż miasta, oczekiwała z niecierpliwością dnia slubu, nazaiutrz maiącego nastąpić, rodzice iey, krewni i przyiaciele nietylko się temu związkowi nieprzeciwili; lecz owszem chcąc sami bydz swiadkami obrzędów i dzielić radość z przyiaciołmi swemi, zdaleka ich sprowadzili. Powszechna w obu rodzinach panowała radość, czyniono przygotowania do uczt i biesiad nazaiutrz maiących się rospocząć. Wsrod tak przyiemnych nadziei nagle porywa młodzieńca paroxyzm choroby wielkiey i w kilka godzin o śmierć przyprawia. Dowiedziała się o tem niezwłócznie narzeczona i zaraz w obliczu wszystkich obecnych oświadczyła, że ma stałe postanowienie zginąć na stosie kochanka swoiego. Przerażeni rodzice tém oświadczeniem, staraią się odwieść od niego swą córkę, lecz duchowieństwo stawa w obronie dzikich ustaw religii i dowodzi, że narzeczona obowiązawszy się przysięgą bydź wierną swemu narzeczonemu, niemoże tak uroczystych łamać przyrzeczeń; nakoniec starzy którym zawsze dawne zwyczaie chociażby i barbarzyńskie, czyniąc miłe wspomnienia upłynioney młodości są swięte i przyiemne, łączą się z duchowieństwem, domagaią się aby młoda narzeczona dała ten uroczysty dowod poświęcenia się dla przyszłego małżonka swego. J tak nazaiutrz młoda Jndyianka miasto wieńca z mirtowych gałązek, uwieńczona cyprysem, spieszy otoczona krewnemi i przyiaciołmi nad brzeg Gangezu, rzuca się na stos iuż podpalony i płonie razem z trupem narzeczonego.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.